Contributed by Bruno De Wit
zondag, 19 augustus 2007 - Last Updated zondag, 19 augustus 2007

De Verenigde Naties (U.N) maken zich op om een internationale troepenmacht te sturen naar Darfur. Sinds het uitbreken van het geweld in die regio zijn er al minstens 200.000 doden gevallen en zijn meer dan 2,5 miljoen mensen op de vlucht. Naast dit conflict zijn er nog de gevolgen van de 20 jaar durende 'burgeroorlog' tussen het noorden en het zuiden van Soedan, een oorlog die zo'n 2 miljoen mensenlevens heeft gekost. Gemeenzaam werd dit conflict herleid tot een strijd tussen het 'islamitische' noorden (regering) en het 'christelijk-animistische' zuiden. Ook onze minister van buitenlandse zaken, Karel De Gucht (VLD), bezondigt zich, net als de rest van de 'internationale gemeenschap', aan dit simplisme. Hij is een vurig pleiter van het sturen van een internationale troepenmacht om zo een einde te maken aan het geweld. Maar als deze 'internationale gemeenschap' zich enkel beperkt tot een 'opleggen van de vrede', eufemistisch pacificatie genoemd, zonder naar de achterliggende oorzaken te kijken, is deze operatie gedoemd om te mislukken.

De International Crisis Groep [1] lijdt ook aan een vorm van myopie: 'Duurzame vrede kan enkel bereikt worden wanneer de politieke oplossing rekening houdt met het fundamentele machtsevenwicht tussen het centrum en de periferie, dat aan de basis ligt van zowat alle conflicten in Soedan..."

Klimaatsverandering leidt tot oorlog

Met het drama in Darfur wordt ons een spiegel voorgehouden welke toekomst ons te wachten staat met de opwarming van het klimaat. Achim Steiner [2], de uitvoerend directeur van het Milieuprogramma van de U.N. (UNEP), waarschuwt ons voor nieuwe oorlogen over heel de wereld t.g.v. de globale opwarming en dit door de stijgende zeespiegel in de Indische Oceaan en de verdere verspreiding van de woestijn in de Sahelgordel.

In een lijvig document [3] dat in juni van dit jaar verscheen wordt gesteld dat de wereld zijn eerste oorlog meemaakt die gedeeltelijk door de klimaatsverandering is veroorzaakt. In dit rapport wordt een direct verband gelegd tussen klimaatsverandering en het conflict in Darfur. Sinds de jaren '80 is Soedan en de Hoorn van Afrika getroffen door een verwoestende droogte. Sindsdien is de neerslag in Soedan gedaald met 40%, die volgens wetenschappers het resultaat is van de globale opwarming. In Noord-Darfur is de laatste 80 jaar de neerslag met 1/3 gedaald. Dit heeft geleid tot een verder oprukken van de woestijn in zuidelijke richting met zo'n 100 km de laatste 40 jaar. Voeg daar dan nog de overbegrazing bij van de kwetsbare bodem door een explosieve aangroei van kuddes van om en bij de 27 miljoen dieren naar ongeveer 135 miljoen dieren vandaag!

Andere kwetsbare gebieden zijn getroffen door de 'ontbossingscrisis' waarbij op amper 15 jaar tijd

12% van het woud in Soedan verloren is gegaan. Zo zullen bepaalde gebieden in Soedan de komende tien jaar totaal ontbost geraken. Klimaatmodellen voor Noord-Kordofan (een andere regio in Soedan) duiden aan dat de temperatuur zal stijgen met 0,5° tot 1,5° C tussen 2030 en 2060 en dit samen met een daling van de neerslag met 5%.

Oorzaak en gevolg

Ten gevolge van deze dramatische klimaats- en omgevingsveranderingen begonnen boeren hun land te omheinen, land waar nomaden vroeger wel toegang tot hadden. Door de krimpende hulpbronnen kwamen nomaden van Arabische afkomst in botsing met de hoofdzakelijk Afrikaanse boeren.

De huidige bloedige crisis in Darfur werd aangewakkerd door een opstand van enkele bevolkingsgroepen in Darfur gevolgd door een wrede militaire reactie door de regering in Karthoum. Echter de dramatische veranderingen van de ecologie in Darfur zijn wel doorslaggevende factoren geweest.

Steiner zegt hierover: “Wat we in Darfur opmerken zijn veranderingen van het milieu die lokale gemeenschappen onder druk zetten. Combineer dit met mogelijke spanningen en je hebt al snel een krachtige mix waarbij toegenomen spanningen kunnen leiden tot een conflict. De situatie die zich in Darfur voordoet zal zich op andere plaatsen op wereld ook voordoen.”

Volgens hem dreigt de wereld in vlammen op te gaan als landen niet ‘wakker worden’.

De rest van de wereld

Verschillende kleine eilandjes in de Stille Oceaan worden nu al bedreigd door de stijging van het zeewater of zijn al ontruimd [4]. Bijna geen haan die er naar kraait. Meer nog, de Australische regering heeft gewoonweg geweigerd om de potentiële milieuvluchtelingen van het atol Tuvalu op hun grondgebied toe te laten.” Laat ze maar verzuipen “denken ze daar in Camberra!

Een ander mogelijk conflict is in de maak in Azië en in de Sahelgordel. Wetenschappers voorspellen dat de meeste gletsjers van de Himalaya binnen de 35 jaar verdwenen zullen zijn. Zo’n 500 miljoen mensen zullen hier direct door getroffen worden en nog zo’n 250 miljoen mensen stroomafwaarts van de grote rivieren die ontspringen in de Himalaya.

Nog zo’n conflicthaard is Bagladesh. Zo is India reeds gestart met de bouw van een muur aan de grens met Bangladesh om zo te verhinderen dat mensen uit Bangladesh de grens zouden oversteken. Door de voorspelde stijging van de zeespiegel met een halve meter zullen zo’n 34 miljoen mensen niet meer in staat zijn te blijven waar ze nu wonen. En waar zullen ze dan heen gaan? Zij zullen doorheel de gesloten grenzen breken.

Afrika lijdt het meest

Door de voorspelde stijging van het zeewater zal zo’n 30% van de kustlijn vernield worden, terwijl tussen de 25 en de 40% van de natuurlijke woongebieden van Afrika tegen 2085 verloren zullen gaan. Nu al broeien er in heel Afrika conflicten t.g.v. schaarste aan natuurlijke hulpbronnen. Zo zullen in Ghana er meer en meer botsingen ontstaan tussen boeren en Fulani herders als de hulpbronnen schaarser en schaarser worden. In de Mount Elgon streek in Kenia moesten 40.000 mensen verhuizen nadat er tussen verschillende bevolkingsgroepen gevechten waren uitgebroken met land als inzet.

Tot slot stelt het UNEP rapport dat de klimaatsverandering ook problemen veroorzaakt na een conflict. Zo zal de meerderheid van de gevluchte en verplaatste mensen nooit meer in staat zijn om terug te keren naar hun huizen.

Zo leven er op dit moment aan de grens met Kenia en Somalië duizenden mensen in vluchtelingenkampen die daar al jaren vastzitten. Terug naar Somalië gaat niet omwille van de anarchie die daar heerst, en Kenia sluit zijn grens hermetisch af. Zij zijn gedoemd om er te blijven en te verrekken! Dit lijdt tot explosieve situaties.

De omgevingsimpact van vele vluchtelingenkampen is hoog, volgens het rapport, zeker t.g.v. ontbossing voor de winning van brandhout. Zo stelde de studie van het UNEP vast dat in Darfur ontbossing op grote schaal wordt vastgesteld tot 10 km van een kamp. De situatie wordt nog verergerd door het maken van stenen in ovens in sommige kampen. Het bewijs dat velen niet meer terug kunnen en zich definitief willen settelen.

Verander de wereld niet het klimaat!

Onderzoekers van het Hadley Centre for Climate Prediction [5] in Londen die een nieuw klimaatmodel hebben opgesteld waarin naast menselijke activiteiten ook natuurlijke variatie een rol speelt, komen ook tot het besluit dat het klimaat al veranderd is en zal blijven veranderen. Volgens hen hebben mensen nood aan de beste informatie om zich aan deze veranderingen aan te passen. Zij hadden beter ook de studie van het UNEP in hun besluiten kunnen opnemen. Want we hebben gezien welke ‘aanpassingen’ er in Darfur gebeurd zijn: moord en doodslag!

Darfur is een venster op die veranderende wereld. Dringend tijd om in te grijpen en tot actie over te gaan!

15 augustus 2007

[1] International Crisis Group, De Morgen 7/8/07

[2] Climate change and the fight for resources will set world aflame-The independent 21/6/07

[3] www.unep.org/sudan

[4] Inprecor-nr 525- 2007

[5] De Morgen 13/8/07